

Estimer din fremstillingspris ud fra nu-priser og historiske data

Af Michael Højholdt,
Landkonsulent
Seges, Virksomhedsøkonomi

Nye data fra planteavlernes driftsgrensanalyser for 2021 flyder hver dag ind i Business Check, og for hver dag bliver sammenligningsgrundlaget derfor bedre. I skrivende stund er der blot en foreløbig version klar, men når disse linjer læses vil grundlaget allerede være væsentlig forbedret.

Som altid kan Business Check bruges til at sammenligne sin produktion op mod egen produktion i foregående år, og op mod en sammenligningsgruppe.

Usikre markeder og stærkt svingende priser kan dog rejse tvivl om, hvad historiske sammenligningstal kan bruges til. For eksempel når markeder for køb af energi, gødning og diesel og markeder for salg af afgrøder tager nogle gevaldige hop.

Fraktilanalyse

Tag et kig på figuren, som viser den foreløbige fraktilanalyse for planteavlerne baseret på tal for 2021, sandjord uden vandning. Fraktilanalysen placerer hver enkelt bedrift i et rødt, hvidt eller grønt segment individuelt for hver måle-

punkt, afhængig af hvor godt bedriften har klaret sig i forhold til en sammenligningsgruppe.

Udbyttebenchmarket er upåvirket af markederne, så med en fornuftig udbytteregistrering er disse data fuldt anvendelige. Øvrige omkostninger vil også forventes at være relativt upåvirkede af ovenstående.

De elementer der primært påvirkes er stykomkostninger og deraf dækningsbidrag. Samt maskin- og arbejdsomkostninger og deraf følgende fremstillingspris, rest til jordleje og resultat.

Når markederne tager store udsving vil effekten af timing og strategi for køb og salg være større, end når prisudviklingen er afdæmpet. Sammenligningstal kan ikke ændre dette - men understrege behovet for at have fokus på risikostyring.

Det er sandsynligt, at driftsgrensanalyserne for 2022 vil placere bedrifter med fokus på risikostyring med en stærkere konkurrenceevne i fraktilanalysen end i tider med dæmpet prisudvikling.

SEGES,
Erhvervsøkonomi
laver bl.a. også:

- Regnskabsanalyser og benchmarking
- Afgrødekalkuler
- Prisprognoser

Fremstillingspris

Hvis du har data fra driftsgrensanalyse, kan du også bruge disse til at vurdere effekten af ændrede priser på din fremstillingspris på korn ud fra en meget enkel alt-andet-lige-analyse.

I tabellen »Beregning af fremstillingspris« ses et eksempel på brug af tal fra sidste års kornproduktion. Her er gennemsnitstal pr. ha koblet med et gæt på en stigning i styk- og maskin/arbejdsomkostninger.

På maskiner og arbejde gættes på en stigning på 1.000 kr. pr. ha (89 liter diesel olie pr. ha stiger med fem kr. pr. liter, samt øgede omkostninger til vedligehold, løn og maskinstation). Og på stykomkostninger en stigning på 1.000 kr. pr. ha (primært på gødning og planteværn).

Hvis alt andet holdes lige, stiger fremstillingsprisen i eksemplet fra 115 til 140 kr. pr. hkg ved 79 hkg pr. ha. Hvis kornindtægten minus omkostninger ved øgede omkostninger skal være den samme som sidste år, kræver det en stigning i den opnåede kornpris fra 125 til 150 kr. pr. ha.

Beregning af fremstillingspris

		Nuværende produktion		Alternativ produktion	
Antal ha med salgsafgrøder		1		1	
Antal ha med korn		1		1	
Antal ha med raps og frø		0		0	
Navn/bedrift:					
		Regnskabstal	Alternativ	Regnskabstal	Alternativ
		kr.	kr.	kr. pr. ha	kr. pr. ha
Indtægter					
EU-støtte		1.832	1.832	1.832	1.832
Halm mv.		-	-	-	-
Udbytte raps og frø		-	-	-	-
Udbytte raps og frø, pr. ha med salgsafgrøder		-	-	-	-
I alt		1.832	1.832	1.832,00	1.832
Omkostninger					
		Regnskabstal	Alternativ	Regnskabstal	Alternativ
		kr.	kr.	kr. pr. ha	kr. pr. ha
Jordleje		3.854	3.854	3.854	3.854
Øvrige omk		863	863	863	863
Maskinomk. inkl. arbejde		4.102	5.102	4.102	5.102
Stykomkostninger		2.251	3.251	2.251	3.251
I alt		11.070	13.070	11.070	13.070

Salgsafgrøder Lerjord	Stærk konkurrenceevne					Stort forbedringspotentiale					
	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%
Fraktil											
Udbytte pr. ha vårbyg, hkg	76	72	66	65	62	60	56	53	50	42	39
Udbytte pr. ha vinterhvede, hkg	99	95	89	87	85	82	80	78	76	70	63
Udbytte pr. ha vinterbyg, hkg	91	88	80	78	75	72	70	69	66	58	52
Udbytte pr. ha rug, hkg	88	86	80	77	75	70	67	64	62	51	46
Udbytte pr. ha vinterraps, hkg	48	46	44	43	42	41	40	39	37	34	32
Fremstillingspris kr/hkg korn	85	97	114	120	124	135	142	147	153	182	202
Bruttoudbytte i alt pr. ha	14.778	14.020	12.538	12.076	11.717	11.375	10.899	10.404	10.026	8.855	8.221
Stykomkostninger i alt pr. ha	1.815	1.990	2.255	2.397	2.511	2.654	2.849	2.920	3.075	3.510	3.736
Dækningsbidrag pr. ha	11.821	11.103	9.782	9.368	8.967	8.531	8.225	7.733	7.474	6.356	5.689
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	3.393	3.597	4.192	4.342	4.486	4.764	5.093	5.291	5.579	6.435	7.030
Øvrige omkostninger pr. ha	623	762	1.032	1.124	1.204	1.296	1.427	1.533	1.640	2.143	2.378
Rest til jordleje før EU-støtte pr. ha	5.288	4.758	3.740	3.303	2.845	2.361	1.885	1.564	820	-605	-1.142
Jordleje fratrukket EU-støtte pr. ha	-334	-5	480	695	929	1.263	1.469	1.648	1.935	2.717	2.988
Resultat, driftsgren pr. ha	4.305	3.427	2.406	1.943	1.514	1.096	536	105	-294	-1.975	-3.047